

Γρηγόριος Ξενόπουλος

Η γάτα του παπά

Πέρασε ήσυχα η εβδομάδα. Η ψιψίνα σαν να κατάλαβε τη φοβέρα και τη συμβουλή, φυλάχθηκε να μην ξανακάνει «τα ίδια». Την Κυριακή όμως την αυγή, μόλις σηκώθηκε ο παπα-Ζήσιμος κι έκανε την τουαλέτα του και την πρώτη του προσευχή στην καμαρούλα του, κάποιος του χτύπησε την πόρτα με χέρι βιαστικό και φοβισμένο. Τίποτα καλό δεν προμηνούσε αυτό το κτύπημα! Ο παπάς το φοβήθηκε αμέσως.

«Ποιος είναι;», ρώτησε.

«Εγώ, ο Χρήστος!», αποκρίθηκε η φωνή του κλαμπανάρου.

«Έμπα μέσα... Τι είναι, παιδί μου;»

Ο Χρήστος ο κλαμπανάρος μπήκε στην καμαρούλα χλωμός:

«Πάλε τα ίδια, παπά μου!»

«Ε;»

«Η γάτα, πανάθεμά τη!...»

«Ω, συμφορά μου!... Στο ίδιο μέρος;»

«Όχι, στην Αγία Πρόθεση...»

«Ω, μεγάλη συμφορά!... Ω, μεγάλη αμαρτία!... Ω, κατάρα!... ω, Θε μου και συχώρεσέ με!... ω!...»

Απελπισμένος, ο παπάς κτυπούσε τα χέρια και σήκωσε τα μάτια προς το ταβάνι, ζητώντας τον ουρανό. Ο Χρήστος ο κλαμπανάρος σώπασε μια στιγμή, για να συμμερισθεί με τα ίδια κινήματα την απελπισία του «αφεντός», κι έπειτα είπε:

«Να πω τση κυρά-παπαδιάς να μου δώσει ό,τι χρειάζεται για να παστρέψω, κι έλα γλήγορα και του λόγου σου να συγυρίσεις και να διαβάσεις την ευχή για το...».

«Όχι, ευλογημένε, όχι!», τον αντίσκοψε ο παπάς με τρόμο. «Εσύ να μην αγγίξεις τίποτα· και να μην πεις λέξη τση παπαδιάς! ούτε τση Σουζάνας, ούτε κανενός!... Τώρα, τώρα, έρχομ' εγώ... Θα τα βολέψω... Ωχ, παλιόγατα, τι μου κάνεις!»

Δεν ήταν όμως τόσο εύκολο το βόλεμα, χωρίς να πάρει είδηση το σπιτικό. Κρύβονται τέτοιες «συφορές»;... Νερά, σαπούνια, πανιά, ξίδια, κουβαλήθηκαν κρυφά στο Ιερό και το καθάρισμα έγινε από τον παπά και τον κλαμπανάρο, χωρίς υποψία από μέρους της παπαδιάς, που ούτε την ενόχλησαν καθόλου. Αλλά χρειάζονταν και καινούρια στρωσίδια για την Πρόθεση και τα κλειδιά της «μπιανκαρίας» τα είχε πάντα η παπαδιά. Ο παπάς —τι να κάνει;— της έστειλε το Χρήστο.

«Να μου δώσεις», της είπε, «δύο παστρικά σκεπάσματα της Αγίας Πρόθεσης· έν' απλό γι' από κάτω, κι ένα χυλισμένο για από πάνω».

«Μα δεν τ' αλλάξαμε την περασμένη Κυριακή;», ρώτησε μ' απορία η παπαδιά.

«Ναι, μα... δεν εβάλαμε τα καλά», αποκρίθηκε ο Χρήστος. «Ο Αιδεσιμότατος θέλει εκείνο με τα μέρλα και με τσι κόκκινους φιόγκους, που το έκαμε η σόρα-Σουζάνα».

«Ο ίδιος σ' το είπε;»

«Ο ίδιος, ναίσκε».

«Έλα, Χριστέ και Παναγία! Πάει, ο γέρος μου ξεκουτιάστηκε και δεν ξέρει άλλο τι να κάνει! Μα τ' είναι σήμερα; Χριστού Λαμπρή ή τ' Αϊ-Γιαννιού; Κυριακή είναι! Απλή Κυριακή!»

«Ναι, μα ξέρεις, κυρα-παπαδιά... Προχτές μου χύθηκε το μποτσολάκι με το κρασί... λίγο πάντα... μα ο Αιδεσιμότατος δε θέλει να βλέπει μάκες».

Πρέπει να μπέρδευε λιγάκι τα λόγια του ο Χρήστος, γιατί μ' αυτό η παπαδιά υποψιάστηκε αμέσως.

«Μωρέ, Χρήστο», του είπε· «με γελάς!... Εδώ κάτι τρέχει! Γιατί τι παναπεί;»

Και διαμιάς σώπασε, κτύπησε το μέτωπό της, κι όπως ήταν ασυγύριστη, με την πρωινή της σκαμπαβία, ροβόλησε τη σκαλίτσα, βγήκε στο περβόλι, έτρεξε στα χαλίκια με τις παντούφλες της και μπήκε στην Εκκλησιά από τη γυάλινη πόρτα του περβολιού.

«Καλέ, τι μου λέει ετούτος εδώ;», άρχισε αμέσως να φωνάζει του παπά. «Θέλεις, αλήθεια, ν' αλλάξεις τα σκεπάσματα τση Πρόθεσης;... Μα γιατί;»

«Ωχ, αδερφή!», αποκρίθηκε από το Ιερό ο παπα-Ζήσιμος, σταματώντας την ευχή που μουρμούριζε· «ζήτημα θα το κάμεις και τούτο; Έτσι θέλω! έτσι μ' αρέσει!»

Η παπαδιά στάθηκε στα σκαλοπάτια του Ιερού και πιάστηκε από το κλειστό μισοθυρόφυλλο της ακρινής θύρας. Σαν γυναίκα δεν είχε το δικαίωμα να μπει παραμέσα.

«Άσ' τα εφτούνα και λέγε μου! Μην εμαγάρισε πάλι η γάτα; Μην την έκαμε πάλι την κουτσοκέλα, η καταραμένη; ε;...»

«Μη με σκοτίζεις», αποκρίθηκε ο παπάς, «μόνο δώσε του Χρήστου ό,τι σου είπε, και γλήγορα! Έλα! για τα λιγότερα, γιατί σήμερα δε μου περισσεύει όρεξη».

Η παπαδιά κοίταξε μέσα στο Ιερό, για να καταλάβει από τα σημάδια. Η Πρόθεση ήταν γυμνή και σαν βρεμένη. Χωρίς άλλο, κάπου είχαν ξεπλύνει το βαμμένο ξύλο, μέσα στην κόχη του τοίχου, που είχε ζωγραφισμένη μια Αποκαθήλωση. Δίπλα, σ' ένα σκαμνί, ήταν τοποθετημένα ανάκατα τα ιερά σκεύη, μα τα λευκά σκεπάσματα, που είχαν σηκώσει, δε φαίνονταν πουθενά. Αν δεν ήταν συναχωμένη η παπαδιά, θα αισθανόταν και μια δυνατή μυρωδιά από ξίδι δριμύ. Μα της χρειαζόταν κι αυτό για να καταλάβει; Τα σημάδια ήταν ολοφάνερα.

«Παπά, τι μου το κρύβεις;», ξαναφώναξε· «την έκαμε πάλι η παλιόγατα!»

«Ε, λοιπόν, ναίσκε!», αποκρίθηκε από μέσα ο παπάς· «θα σε φοβηθώ; την έκανε πάλι η παλιόγατα! Είναι άλλο;»

«Αι!...», ούρλιασε η παπαδιά και δάγκασε με λύσσα το δάκτυλό της. «Πού είναι; Τώρα, τώρα θα την εύρω! Κι αν δεν τη σκοτώσω από το ξύλο, να μη με ματαπείς Μαρία!»

Γύρισε, έσπρωξε το Χρήστο, που την είχε ακολουθήσει και στεκόταν από πίσω της, και βγήκε έξω, για να βρει την ποιξια, τη δείξια, την παλιόγατα. Ο παπάς την πήρε αμέσως το κατόπι, σπρώχνοντας κι αυτός τον κακόμοιρο το Χρήστο, που βρέθηκε κει να του φράζει το δρόμο.

«Να μου φέρεις πρώτα τα σκεπάσματα να συγυρίσω την Άγια Πρόθεση», της φώναξε στο περβόλι, «κι έπειτα να πας να βρεις τη γάτα και μακάρι να τη σουβλίσεις. Εμένα μοναχά να μη μου πεις λόγο. Τ' ακούς; Κοίταξε, μη με κολάσεις αμπονόρα, γιατί σήμερα θα λειτουργήσω!...».

«Σαν να μην έφτανε, βλέπεις, το κόλασμα που σου κάνει η γάτα!», αποκρίθηκε η παπαδιά καθώς έμπαινε στο σπιτάκι. «Βλέπε τα τώρα που δε μ' άφησες να την πετάξω με το πρώτο».

Στο τέλος —τι είχε να κάνει;— έβγαλε τα καλά σκεπάσματα, τα έδωσε του

Χρήστου, κλάφτηκε στη Σουζάνα, που άμα άκουσε την καινούρια «συφορά» έκανε χίλιους σταυρούς, κι έπειτα άρχισε να ψάχνει για να βρει τη γάτα. Μα η ψιψίνα δεν ήταν πουθενά.

«Καπνός εγίνηκε και χάθηκε;», έλεγε με φούρκα η παπαδιά.

«Νόημα ωστόσο που έχει εφτούνο το ζωντανό!», έλεγε η Σουζάνα. «Δεν το ματαείδα! Το κατάλαβε πως κάτι μεγάλο κακό έκαμε και κρύβεται...»

«Μπορεί να την έκρυψε κι ο πατέρας σου, για να μην του τη σκοτώσω», είπε η παπαδιά. «Ξέρεις αγάπη που τση έχει;»

Μ' αυτό ήταν καθαρή συκοφαντία! Ούτε στιγμή συλλογίστηκε ο παπα-Ζήσιμος να κρύψει τη γάτα από την οργή της συμβίας του. Μάλιστα μπορούμε να πούμε, πως την εύρισκε δίκαιη, γιατί, αλήθεια, η αγαπημένη του το παράκανε. Όχι πάλι ίσιαμε εκεί!... Κι ενώ αποτελείωνε το συγύρισμα στο Ιερό, με τις σχετικές ευχές, συλλογιζόταν πως έπρεπε να καταπνίξει τη συμπάθειά του και ν' αφήσει την παπαδιά να ξεκάμει τη γάτα, όπως ήθελε. Σιγά σιγά όμως η σκληρή αυτή σκέψη υποχώρησε σ' άλλη μαλακότερη. Δεν έπρεπε να επιτρέψει στην παπαδιά να βασανίσει άδικα το ζώο. Γιατί κι ο Διάβολος αν το έκανε όργανό του, τι έφταιγε το κακόμοιρον; Όχι, δε θα το 'δινε του Χρήστου να το πετάξει στη θάλασσα. Θα το 'δινε του Γερόλυμου, του φίλου του, να το κρατήσει στο μαγαζί. — Και πάλι αργότερα, αφού «πήρε καιρό» κι άρχισε να ντύνεται τ' άμφιά του για τη λειτουργία, με τη βοήθεια του μικρού Νιόνιου, ακόμη μαλακότερη σκέψη του ήλθε: θα κρατούσε τη γάτα και θα πρόσεχε μόνο κάθε βράδυ να κλείνει καλά και τις τρεις θύρες του Ιερού. Αλήθεια, για τα ποντίκια της Εκκλησιάς την είχε και την άφηνε να μπαινοβγαίνει ελεύθερα. Μ' αφού ήταν τέτοια, θα την περιόριζε.

Σ' όλο αυτό το διάστημα, η Ψιψίνα εξακολουθούσε να είναι κρυμμένη. Κανείς από το κελί δεν την είδε, μονολότι την εγύρευαν όλοι. Αλίμονό της αν «εκομπαρίζε» εκείνη την αυγή! Μα ήταν πολύ πονηρή ή πολύ τυχερή· και δεν εφάνηκε καθόλου ως το μεσημέρι. Μόνο που την ώρα που η παπαδιά εκκένωσε στην απλάδα το ραγού, ακούστηκε από το περβόλι ένα δειλό νιαούρισμα. Ο παπα-Ζήσιμος, περιμένοντας στην τραπεζαρία, πετάχθηκε αμέσως. Αλαφιασμένη, πετάχθηκε αμέσως κι η παπαδιά· μα ο παπάς την κράτησε στην πορτούλα της κουζίνας.

«Στάσου», της είπε, «είναι δική μου δουλειά! Έγνοια σου, και θα την κάμω εγώ που να με θυμάται!».

Η παπαδιά υποχώρησε, γιατί είχε και το φαί, κι ο παπάς έκραξε με γλύκα τη γάτα και, μόλις εξύγωσε, την άρπαξε απότομα από τη μέση.

«Έλα εδώ», της είπε· «έλα εδώ, να σε μάθω εγώ πώς...»

Δεν απόσωσε τη φράση, μόν' ανέβηκε τη σκάλα της σοφίτας, πέταξε κει μέσα τη γάτα, την κλείδωσε, πήρε το κλειδί και κατέβηκε.

«Τση έδωσα κάτι κλοτσίες, μα κάτι κλοτσίες!...», είπε ψέματα τη στιγμή που καθόταν στο τραπέζι, τάχα θυμωμένος.

«Εσύ; ούτε δε θα την άγγιαξες, κάνω όρκο!», είπε η παπαδιά. «Ας είναι, έπειτα τη λογαριάζω εγώ».

«Ναι, αν τη βρεις!»

«Έφυγε;»

«Αμή ματαγουρίζει εφτούνη, άμα είδε πως τη δέρνω κι εγώ; Μέρες θα κάμει τώρα να πατήσει εδώ μέσα».

Έτσι ο παπα-Ζήσιμος κατόρθωσε να προφυλάξει τη γάτα του από το θυμό της παπαδιάς, ώσπου πέρασαν οι πρώτες επικίνδυνες ώρες. Ύστερα ξανανέβηκε κρυφά στη σοφίτα, για να της ρίξει λίγο φαΐ, και προσπάθησε να μερέψει τη συμβία του με λόγια. Ήταν εκεί κι ο Άνθιμος ο αναγνώστης, κι ο φίλος του ο Γερόλυμος, κι ένας άλλος ενορίτης, που είχαν μάθει εμπιστευτικά την αυγινή συφορά και λυπηθήκανε πολύ.

«Ε, παιδιά μου», τους έλεγε ο παπα-Ζήσιμος, ενώ έπιναν τον καφέ στη σάλα. «Πόσοι κι από μας τους ανθρώπους δε μαγαρίζουν τα Άγια και δε βεβηλώνουν τα Ιερά κάθε μέρα, χωρίς να 'χουν περισσότερη συναίσθηση από τη γάτα μου! Είδα εγώ τέτοιους στη ζωή μου!... Πρέπει όμως να συγχωράμε αυτούς τους δυστυχισμένους, όπως συγχωράμε και το ζώο που δεν έχει λογικό. Δεν το κάνουν από κακό. Μονάχα δεν ξέρουν τι κάνουν. "Ουκ οίδασι τι ποιούσι"».

«Καλά λέει ο παπάς», επεδοκίμασε ο Γερόλυμος.

«Μπορεί να λέει καλά ο παπάς», είπε τότε η παπαδιά· «εγώ όμως αν ξανακάμει τέτοιο πράμα η γάτα του θα την πνίξω. Δε μου γλιτώνει!».

Άνθρωποι και ζώα στη νεοελληνική πεζογραφία, επιμέλεια – ανθολόγηση Δ. Παπακώστας, Ωκεανίδα